

פרשת
כי תבוא
תשע"ד
גליון נ"א
שנה י"ג 676

דברות קודש

שיחות ואמרי קודש מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע

יו"ל ע"י התאחדות האברכים דחסידי סטריקוב בארה"ק

גליון מוגדל לקראת ט"ז אלול יומא דהילולא דכ"ק איתן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע א

בתוספת: צדיק מה פעל

ליקוט משיחותיו הנהגותיו והליכותיו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע א

בענייני עמל ויגיעת התורה

תש"ן

זה"פ ובאת אל הכהן אשר יהיה
בימים ההם ואמרת אליו הגדתי
היום לה' אלוך כי באתי אל
הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו
לתת לנו.

וברש"י כתב ח"ל: ואמרת אליו -
שאינך כפוי טובה.

הנה בספה"ק האריכו לבאר את
כוונת רש"י בדבריו, ויש לבאר
העניין דהנה עניינה של מצות
ביכורים היא להזכיר לו לאדם
לאחר שזרע את שדהו וצמחו לו
הפירות לבל ישכח אף לרגע קט
שכל זה הוא מה שנתן לו השי"ת,
ושח"ו לא יעלה במחשבתו להפך
אצלו דבר זה לטבע, שזה הוא
בבחינת כפוי טובה אם אינו מכיר
ואינו משייך את הטובה למי שנתן
לו את כל זה.

ולכן צייתה התורה על מצות
ביכורים ליקח דווקא את הפרי

הראשון שצמח אצלו, והוא מכיוון
שמטבע האדם ששמח בזה שמחה
גדולה ומתעוררת אצלו התרגשות
מיוחדת על שגדל אצלו בשדהו
דבר חדש וצמח הפרי הראשון
שזרע, ושמחתו באותו זמן גדולה
היא עד למאוד.

וי"ל שע"ז באה מצות ביכורים
לצוות לאדם שאת אותו הרגש
ושמחה זו שמתעוררת אצלו
שיחזיר אותה להקב"ה, והוא ע"ז
שיכיר ויתבונן שבעצם הקב"ה נתן
לו את כל זה, ושום דבר לא נעשה
מכח פעולתו העצמית, ולזה צייתה
התורה שאת הפרי הראשון שבו
עיקר שמחתו שיעלה אותו
לירושלים ויביאו תרומה לה'.

וע"ד זו יש להבין את מש"כ בפסוק
ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה
שדבר זה הוא כל עניינה של מצות
הביכורים שצריך להכיר ולהודות
שהקב"ה נתן לו את הכל.

וכמו"כ יתבאר ע"ד זו המשך
הפסוק במש"כ כי באתי אל הארץ
אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו
שיש בזה את ההכרה שהקב"ה נתן
את הארץ וע"י הבאת הביכורים
מחזיר את שמחה זו להקב"ה.

וי"ל עוד דהנה מצינו בדין
הביכורים שהם קדושים בקדושת
תרומה, (כדאיתא במשנה (בכורים פ"ב
מ"א) התרומה והבכורים חייבים עליהן מיתה
וחמש ואסורים לזרים והם נכסי כהן ועולין
באחד ומאה וטעונין רחיצת ידים והערב
שמש הרי אלו בתרומה ובכורים מה שאין כן
במעשר) ועניינו י"ל שמכח זה
שהאדם מתבונן שהקב"ה נתן לו
את כל זה ומחזיר ע"ז את השמחה
להקב"ה דבר זה נותן לביכורים
קדושה.

עוד מצינו שקדושת הביכורים אינה
סתם קדושה רגילה אלא יש בזה
קדושה כפולה, שהרי בנוסף
לקדושת תרומה שיש בהם שזר
האוכלו במיתה וכנ"ל כמו"כ יש

בביכורים גם קדושת מעשר שני שחייבים להעלותם ולאוכלם בירושלים, והאוכלם מחוץ לירושלים לוקה. (שם במשנה פרק ב מ"ב) יש במעשר ובכורים מה שאין כן בתרומה, שהמעשר והבכורים טעונים הבאת מקום, וטעונים ודוי, ואסורין לאונן.)

וי"ל שכל קדושות אלו מגיעים מאותו כח זה של ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה, שע"ז שהאדם מתבונן ומכיר שכל מה שיש לו בשדהו אין זה טבע ומכיר שהשי"ת נתן לו את כל זה, וממילא ע"י שמביא את הביכורים מחזיר הוא להקב"ה את השמחה שיש לו בזה וכנ"ל, וע"ז מתקדשים הפירות ביותר שאינם קדושים רק סתם בקדושה רגילה אלא קדושה כפולה וכנ"ל.

תשמ"ט

עה"פ ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך כי תשמע בקול ה' אליך:

והנה צריך ביאור מה כוונת הפסוק במש"כ "והשיגוך".

ויש לבאר שכוונת והשיגוך היא שיהיה לך השגה בברכות אלו, שלא תחשוב שעניינה של הברכה הוא ביותר על ענייני גשמיות וכדו' אלא שתשיג ותבין ותחפץ שתזכה לברכה האמיתית.

עוד י"ל עפי"מ"ש בספה"ק שישנם פעמים מצבים שמגיע ליהודי אילו שהיא הארה שמתעורר ע"ז עד שמכחה של התעוררות זו משתנה הוא לגמרי, ולעומת זה יתכן שאותה הארה אצל אחר יכולה מיד ליאבד עד שלא תישאר מזה שום

השפעה, וזה תלוי לפי מצבו הכללי של אותו יהודי והמצב ששרוי בו, ושייך שבמצב אחד יכול לשנות אותו לגמרי ובמצב אחר תאבד ממנו אותה ההארה.

וע"ד זו יש לבאר את הכוונה במש"כ והשיגוך שכוונתו שההארה תתפוס את האדם כשהיה במצב שראוי לזה ובבחינה שיכול אז להתעורר מהארה זו עד שיעשה אצלו השינוי, ולא שתבוא במצב שאז יכולה ליאבד ממנו.

מהשנה הנ"ל

בגמרא (מגילה לא:) איתא עזרא תיקן להם לישראל שיהיו קורין קללות שבתנ"כ לפני עצרת ובמשנה תורה לפני ר"ה כדי שתכלה שנה וקללותיה.

וצריך ביאור האידך קריאה זו משפעת הכח שע"ז תכלה שנה וקללותיה.

ויש לבאר העניין בהקדם מה שנתבאר כבר בספה"ק שבכל מצוה נכלל בה גם חלק הדיבור של אותה המצוה, שהוא חלק ששייך לקיימו ע"י הלימוד בתורה של אותה המצוה.

ובחינה זו מצינו ביחוד בקרבנות, כמ"ש בפסוק (הושע יד, ג) ונשלמה פרים שפתינו, ואיתא בגמרא (מנחות קי.) אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם ... אמר רבי יצחק מאי דכתיב זאת תורת החטאת הזאת

תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם וכו', ומצינו בזה בחינת קרבנות ששייך לזכות בהם ע"י לימוד פרשת חטאת, ואעפ"י שקרבן צריך מקדש והרי בעזה"ר אין לנו מקדש, אמנם ע"י שעוסק בפרשת הקרבנות נחשב לו כמו שיש אצלו ביהמ"ק, והקריב שם למעשה את החטאת.

וי"ל שכמו כן שייכת מעין בחינה זו גם בכל התורה, שע"י שעוסק ולומד את הפרשה של איזו מצוה, נחשב לו כמו שקיים בפועל את המצוה.

וע"ד זו יש להבין את עניינה של תקנת עזרא זו שיקראו את פרשת התוכחה בציבור לפני ראש השנה, שע"ז שבני ישראל קוראים לקריאה זו מקבלים בזה על עצמם את עניינה של הפרשה ומאמינים בכל מה שכתוב בה ומכירים בכך שאכן מגיעים דברים אלו למי שחוטא, וממילא מתעוררים ע"ז לתשובה, ובכח זה נחשב להם כמו שנתקיימה פרשה זו בפועל, וממילא שייך שע"ז יזכו שתכלה שנה וקללותיה.

עוד י"ל שבחינה זו שייכת ביותר לתורה שיש בה לכת זה כדאיתא שהתורה מגנא ומצלא, (גמ' סוטה כא. תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא) וע"י לימוד התורה אדם ניצל מיסורים.

ובביאור העניין י"ל עפ"י מה דאיתא בגמ' (גיטין נז:) דאמר רבי

שמעון בן לקיש אין דברי תורה
מתקיימין אלא במי שממית עצמו
עליהם שנאמר זאת התורה אדם כי
ימות באהל וכו'. ומצינו שיש
בתורה מצב של ממת עצמו עליה,
ובספה"ק ביארו שבאמת ע"י
העסק בתורה מגיע איש ישראל
ממש למצב של מיתה, ורק התורה
עצמה מחיה אותו מכח מש"כ
בפסוק (ויקרא יח, ה) וחי בהם, וזה
הוא בחינת אור החור, (וכדא')

בספה"ק לגבי נדב ואביהוא שמכיוון שלא היה
להם ציווי לא היה אור החור ולכן מתו) וזה
הוא מה שאנו אומרים בתפילה וחי
עולם נטע בתוכנו, שהתורה מחיה
את האדם מכיוון שע"י העסק
בתורה מגיע האדם למצב של
"ממית", ורק התורה מחיה אותו.
וי"ל שלכן שייך שיש בתורה כח
שמגינה מיסורים, כי מאחר
שהאדם הגיע למצב של ממת
עצמו עליה ממילא נתקיים בו מה

כבר כל שמגיע לו, ורק עכשיו אור
התורה מחיה אותו, כמ"ש וחי
בהם, ולכן נפטר הוא מהיסורים.
ובחינה זו שייכת בפרט בפרשה זו
שע"י עצם קריאת הפרשה
ושהאדם מתבונן בפרשה ומקבל
על עצמו את כל זה, ובפרט ע"י
הקריאה של כל הציבור שנחשב
ע"י כביכול כמו שכל זה נתקיים
ממש למעשה, וע"י זוכים לכך
שתכלה שנה וקללותיה.

שיחות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע

ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי קדש מן תבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי:

וברש"י ולא שכחתי - מלברך על הפרשת מעשרות: (דברים כו, יג)

הנה יש לבאר את עניינה של הברכה שמברכים בהפרשת תרו"מ, דלכאורה צ"ב בזה שהרי לפי פשוטו כל דין
ברכת המצוות הוא מדרבנן, ונראה שעניינה של תקנה זו היא כעין מה שתקנו חז"ל ברכות הנהנין, עד שאמרו
(ברכות לה.) אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה, וכמו"כ גם תקנו לברך ברכות התורה לפני
שלומדים תורה, וכמו"כ שייך עניין זה גם לגבי שאר כל המצוות שצריך לברך עליהם לפני עשייתם.
ולפי"ז היה נראה לכאורה שגם מי שאינו מברך אף שבודאי עובר בכך על דברי חכמים שתקנו לברך, אמנם
חסרון הברכה אינו משפיע כלום על עצם המצוה, שהרי אין הברכה נחשבת לחלק מעצם המצוה, ונחשב לו
שהניח תפילין או שנטל לולב אף כשלא בירך עליהם.

אמנם יש להוכיח מהמשנה שאינו כן שמצינו דאיתא (תרומות פרק א, ב) חרש המדבר ואינו שומע לא יתרום ואם
תרם תרומתו תרומה. וברע"ב שם ז"ל: לא יתרום לכתחילה דצריך להשמיע לאזניו שיברך, ומצינו כאן חידוש
שאין לחרש להפריש לכתחילה תרומה מכיוון שאינו יכול להשמיע הברכה לאזנו. ולכאורה הדבר צריך ביאור
שהרי איירי כאן בחרש שמדבר ואינו שומע שדינו פשוט כפקח וחייב במצוות ככל ישראל, ובודאי שגם כשר
לעדות וכשר לכל הדברים ככל ישראל, ואינו כחרש שאינו שומע ואינו מדבר שנחשב כשוטה, וא"כ צ"ב מפני
מה לכתחילה לא יתרום, שהרי בעצם המצוה של הפרשת התרומה מחוייב הוא ככל ישראל, וכל חסרונו הוא
רק בשלמות הברכה, וא"כ איזו סיבה יש למנוע ממנו את עצם המצוה.

ונראה מזה להוכיח שגם הברכה היא חלק מעצם מעשה המצוה, וממילא כשאינו מברך יש בכך חסרון בעצם
מעשה המצוה, ולכן יובן שגם חרש זה מכיוון שאינו יכול להשמיע לאזנו יש בזה חסרון במצוה לכתחילה,
ונחשב ע"י שאינו עושה המצוה בשלמות.

אמנם עדיין יש מקום לעיון לפי"ז האם נימא שחסרון זה של מדבר ואינו שומע יהיה שייך גם בשאר מצוות,
והאם יתכן לפי"ז שנאמר שיהיה פטור מכל המצוות שלא יניח תפילין או שלא יתחייב להטיל ציצית וכדו'

מכיוון שאינו יכול לברך עליהם, וכמו"כ האם יש מקום לומר שמשום שאינו יכול להשמיע לאזנו לא יתפלל והרי גם על התפילה מצינו שישנה לתקנת חכמים שצריך להשמיע לאזנו.

ובפשטות צריך לומר שדין זה שייך רק לגבי תרומה וכדו' מכיוון שאפשר לקיימה ע"י אחר, שהרי כל אחד יכול לעשות שליח להפריש תרומה, אמנם בשאר המצוות שאין שייך לעשותם ע"י שליח לא חיישינן לזה, ואף שלכאורה אינו עושה המצוה בשלימות, צ"ל שבמקום שאין עצה לא החמירו בדבר זה, ודין זה נאמר רק לגבי תרומה מכיוון שיכול לקיימה ע"י אחר באופן שיעשה השליח, ולכן נפסק בה שלכתחילה לא יתרום.

ג.ב. הראוני בספר אחד שהביא בשם הרב חיים גדליה צמבליסט שליט"א מרבני ודייני ת"א שהביא את הדברים הנ"ל באופן קצת אחר וז"ל:

שמעתי מכבר מהאדמו"ר מסטריקוב (שליט"א) [צוק"ל] בשם מרן רי"ז הלוי זצ"ל שדייק במשנה תרומות פ"א מ"ו חמשה לא יתרומו... האלם והשכור והערום וכו', והיינו משום שערום אינו יכול לברך ולכן לא יתרום, ודייק מרן רי"ז הלוי: למה לא יתרום בלא ברכה, כיון שאינו יכול לברך, והוכיח מכאן שברכת המצוות היא חלק מהמצוה עצמה, ולכן אם יתרום בלא ברכה הוי כאילו לא עשה את המצוה כתיקונה, עכ"ל.

דברות הש"ס

לקיט תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר צוק"ל בהלכה ובאגדה בסוגיות הש"ס לפי סדר ה"דף היומי"

תשד"ס, שב"ק פ' נצו"י סעודת יום שב"ק

גמ' הגיגה ג. תנו רבנן מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר (בן) חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין אמר להם מזה חידוש היה בבית המדרש היום אמרו לו תלמידיו אנו ומומיך אנו שותין אמר להם אף על פי כן אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש שבת של מי היתה שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה ובמה היתה הגדה היום אמרו לו בפרשת הקהל ומה דרש בה הקהל את העם האנשים והנשים והטף אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין כדי ליתן שכר למביאיהן אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני.

ויש לבאר הענין עפ"י מה דאיתא במשנה (אבות ב,) רבי יהושע בן חנניה אשרי יולדתו וברע"ב שם כתב וז"ל אשרי יולדתו - מאושר במדות טובות עד שכל העולם אומרים עליו אשרי מי שילדתו, וז"א ע"ש שהיא גרמה לו שיהא חכם שהיתה מחזרת על כל בתי מדרשות שבעירה ואומר להם בבקשה מכם בקשו רחמים על העובר הזה שבמעיי שיהיה חכם ומיום שנולד לא הוציאה עריסתו מבה"מ כדי שלא יכנסו באזני אלא ד"ת, עכ"ל.

ובשפת אמת ביאר ענין ליתן שכר למביאיהם שהוא שכר לתינוק ולטף, עיי"ש באריכות. (וז"ל שם [תרל"ד] טף למה באין לתת שכר למביאיהן. וקשה מזה"נ אי אין תועלת בזה מה שכר ע"י. אך בוודאי גם טף אין חידוש שיוכלו לקבל הארה בנפשותם ע"י התורה הרי הוא אומר א"נ היום כו' טפכם. אך כי לכל דבר צריכין התעוררות האדם והש"י הבטיח כי לא תשכח מפי זרעו שאין התורה משתכחת כו'. ומו"מ נאמר מפי. פי' שיוכל איש ישראל בכחו בפיו למצוא הארה מדברי תורה ותפלה. והכלל כי אין שום דבר נגמר בלי עזר עליון וגם כל המצוות ועבודת האדם הכל מהש"י כמאמר מנחם הכל. אך בוודאי יש גם להאדם חלק קצת והוא ע"י הרצון והתעוררות שלו. ואיתא שכר מצוה מצוה פי' שגוף המצוה הוא רק שכר מהש"י שיוכל לעשותו ע"י איזה רצון שהי' לו נתן הש"י שכרו שיוכל לעשותה. וע"י הקושיא טף למה באין כי בשכר טירחא שלהם אין תועלת. וע"י התשובה לתת שכר כו' כי מרתת האב ורצונו להמשיך את טפיו לעבודתו ית' הוא גורמת שכר שיתן הש"י הארה לבניו וכו').

והנה מצינו כאן את הכח והזכות שיש עי"ז שמביאים את התינוק לביהמ"ד שנעשה מוכח זה גדול בתורה עד שיכול לצמוח ולהיות גדול הדור כמו ר' יהושע בן חנניה, וממילא ע"י זה שמביאים אותו לביהמ"ד מציילים את נשמה זו וגורמים עי"ז שתהיה לגדול הדור, ואפשר שזו היא כוונת הגמ' במה שאמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני וכו'. פי' את הנשמה שהיא המרגלית טובה ביקשתם לאבדה ממני, והיינו שרצה להעלים את סוד זה שע"י שמביאים את הקטנים לביהמ"ד מציילים את אותה המרגליתא טבא.

צדיק מה פעל

לקראת יומא דהילולא ט"ז אלול מצאנו לנוכח ללקט מקצת משיחותיו הנהגותיו והליכותיו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א בענייני עמל ויגיעת התורה.
פקודי ה' ישרים משמחי לב

כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זיע"א דיבר פעמים רבות על כוחה של התורה הנלמדת בשמחה שהיא נותנת את הכוח לאיש ישראל להתגבר על כל הנסיונות והקשיים במאורעות החיים, ובשב"ק פ' האזינו תשמ"ט האריך בכך ודיבר על מה שמצינו בראשונים (יעוין בחינוך מצוה תרי"ג והרמב"ם בסה"מ) שפירשו את הפסוק (בפ' וילך דברים לא, יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד וגו' שנכתבה בו מצות עשה לכתוב את התורה, וכוונת הפסוק לומר שצריך לכתוב התורה שיש בה את השירה הזאת, (ו"ל הרמב"ם פרק ז מהלכות תפילין מחה וספר תורה ה"א: מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה כלומר כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות וכו') וצ"ב מפני מה תלו את התורה בכך שיש בה את השירה.

ואמר ע"ז שיש לרמז מכאן את גודל מעלתה של התורה שנלמדת בשמחה, שהרי שירה מרמזת לשמחה ולעומתו גודל החסרון של תורה ללא שמחה, ובא ללמדנו שהשמחה אינה רק עוד מעלה בתורה, אלא שתורה הנלמדת ללא שמחה חסר בכל מהותה, ואף שתחילתו מר אמנם סופו מתוק, והתורה צריכה להביא לשמחה.

ואיתא בגמ' (ברכות ג:) דאמר ריש לקיש מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל וכו' וי"ל שאין זו סתירה לעניין השמחה אלא צריך שיהיה גם במצב זה של ממית עצמו עליה שהתורה תביאו לידי שמחה, ואדרבא לולי שהאדם יגיע לשמחה מהתורה אפי' במצבים קשים אין זה נחשב שממית עצמו עליה.

וכמו"כ גם נרמז במה שהשירה כתובה בצורה אחרת מכל התורה שבא לרמז שתורה עם שירה שנלמדת בשמחה היא בבחינה של תורה אחרת לגמרי, וכמ"ש בתוכחה (דברים כח, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וגו', והנה מצינו בשירת האזינו נכתבו כל המצבים שיבואו על עם ישראל עד ימות המשיח, ונרמז בה לכל זמני הגלות והגאולה שתהיה לעתיד לבוא, וי"ל שנרמז כאן לכל המצבים שיבואו על עם ישראל שתמיד ישאר בהם מצב של שירה בתורה, ויהיה בהם את השמחה שמוכרח להיות בתורה, ובחינה זו היא נותנת את הכח לעם ישראל שמחזיקים עצמם בכל הגלויות ובמצבים הקשים.

ופעם סיפר כ"ק אדמו"ר זצוק"ל שבזמן למדו בישיבת חכמי לובלין ל"ע נפטרה אחותו שהייתה צעירה לימים בהשאירה אחריה שני ילדים, ומכיוון שבאותו זמן היה בישיבה שלח אביו כ"ק רבינו מהריי"ד זיע"א הי"ד לבקש מהרב מלובלין זצוק"ל שיראה באיזה אופן להודיע לו שישב הביתה לימי השבעה, ואז הרב מלובלין זצוק"ל סיבב הענין בכל מיני אופנים ובקשו שיסע הביתה מבלי שהודיע לו את עצם הבשורה.

וסיפר שישבו אז שבעה בוורשא וזה היה מיד לאחר פורים, ולאחר שקמו מהשבעה נשאר עוד שבוע אחד לסיום הזמן, וכ"ק רבינו האדמו"ר הזקן זיע"א ראה עליו עצבות ממאורע זה, ובקשו שיסע בחזרה לישיבה על אף שהדרך מוורשא ללובלין לא הייתה כ"כ קרובה באמרו "פיקודי ה' ישרים משמחי לב"...

עוד סיפרו בני ביתו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א שבתקופה האחרונה כחודש לפני הסתלקותו של רבינו לגנוז"מ כשמחלתו החלה לתת בו אותותיה היה אז באחד מהימים שלמד בגמ' עם א' מנכדיו ולאחר שכבר חשב לסיים סדר לימודו ורצה רבינו זיע"א לקום מכסאו והרגיש אז לפתע שאינו יכול לעמוד. ואמר לנכדו תראה מה קורה עימי שאיני יכול לעמוד על רגלי ... ומיד אמר: נו, א"כ בא נמשיך ללמוד הלאה. ואז המשיך אח"כ ללמוד עמו עוד שעה ארוכה.

(נכדו הרה"ג ר' דב בעריש רפפורט שליט"א ב"ב)

שתהיו עמלים בתורה

בשב"ק פ' בחוקותי תשמ"ט דיבר כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א על עניין עמל התורה והביא את מש"כ בספה"ק ישמח ישראל בשם אביו כ"ק האדמו"ר הזקן מאלכסנדר זיע"א לבאר את מש"כ רש"י עה"פ (ויקרא כו, ו) אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ופירש"י וז"ל: יכול זה קיום המצות כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה:

והאריך שם לבאר שעמל בתורה היינו כשאדם נמצא במצב שאין לו את ההבנה ואת השמחה והטעם בתורה ולומד לקיים מצוות ה' זה נקרא עמל, אבל אדם שכבר יש לו טעם בלימודו זה לא נקרא עמלים בתורה דאדרבא זה הרצון והחשק שלו וזה לא עמל אצלו. ומשמע מדבריו הק' שמי שלומד תורה ומתענג בה מחסר עי"ז מענין העמל בתורה.

(ז"ל שם: ופי' כ"ק אדמו"ר וצללה"ה זי"ע, כי הלומד בתורה ומבין ומכיר בפילפול וסברת התורה ומתענג, לזה לא נקרא לימוד התורה עבודה ויגיעה ועמל, כי בזה שאדם נהנה ושמח לא ייעף ולא ייגע... כי רק הלומד תורה מתוך הדחק ומתוך טירוף הדעת אף שאינו מבין בה היטב וכמאמרם ז"ל (ע"ז יט.) ליגרס איניש וכו' ואע"ג דלא ידע מה קאמר, ואצל זה הלומד על אופן זה אצלו נקרא יגיעה ועבודה ועמל, כי לא ירגיש התענוג מהתורה, ואצל זה נקרא כל התורה חוקה בלי טעם, כי זה אינו מבין טעמה מפני דוחקו וטירוף הדעת שלו, וזה הפירוש שתהיו עמלים בתורה, היינו שתלמדו התורה אף שיהי' בדרך חוקה וברוב עמל ויגיעה ובשכר הלימוד הזה תוכלו ג"כ לזכות לכל השפעות טובות עכדה"ק.)

והקשה רבינו זיע"א על דבריו, שהרי הלשון "שתהיו עמלים בתורה" הוא לשון הווה, ומשמע שזו מצוה תמידית שיש על האדם חיוב להיות עמל בתורה, ולפי דבריו יצא שאדם שעבד בתורה עד שהגיע למצב שיש לו הבנה והשגה בתורה וממילא יש לו טעם ומתיקות בזה כבר אין שייך אצלו הציווי שתהיו עמלים בתורה, וצ"ב.

ואמר עי"ז כ"ק רבינו זיע"א שיש לבאר את כוונתו של כ"ק האדמו"ר הזקן מהר"י מאלכסנדר זיע"א באופן אחר, שאין זה ציווי שנאמר למעשה אלא הוא דבר הנצרך שיהיה בתורת אמונה, שצריכים תמיד להאמין שאין שייך לאדם אף פעם להשיג בהבנתו השכלית ולהבין בשלמות את התורה, ובכל דרגה שאוחז בהבנת התורה צריך להאמין שאף לאחר שזכה להבין עדיין נשאר אצלו חלק נעלם ששייך לבחינה זו של "שתהיו עמלים בתורה" שלא זכה עדיין להשיגו, ואין שייך לדבר זה סוף.

ובחינה זו שייכת בכל פרט ובכל הלכה שהרי אין סוף לעומק התורה והמצוות, וכמ"ש (איוב יא, ט) ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ומוכח מזה שהתורה היא דבר רוחני, שהרי לכל דבר גשמי יש גבול וסוף ולתורה אין לה גבול שהיא כולה אלקות, וממילא שייך שכלל כמה שמבינים בה עדיין נשאר עוד מקום לבחינה זו של "שתהיו עמלים בתורה" אם בכירור ההלכה או בעניינים השייכים לפנימיות התורה ואין נפק"מ שהכל עניין אחד, ובחינה זו ממשכת לכל הדורות "מדור דור" וכדאיתא שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נכלל בתורה (גמ' סנהדרין לח:). דאמר ריש לקיש מאי דכתיב זה ספר תולדות אדם מלמד שהאזהרה הקב"ה דור דור ודורשו דור דור וחכמיו, וממילא הכל הוא תורה ויש לזה המשך תמיד ואין שייך אף פעם מצב של סוף בתורה אלא נשאר תמיד איזה דבר שעדיין אינו מבינו.

וי"ל שע"י אמונה זו שיוודע בעצמו שלא השיג הכל ומאמין שהתורה היא רוחנית ושאיין לה גבול מקיים בכך את העניין של שתהיו עמלים בתורה, ובזה יבואר עניין הציווי של אם בחוקותי תלכו ל' הוה וכמ"ש ברש"י שתהיו עמלים בתורה, שתמיד בכל דרגה שאדם אוחז בהבנת התורה יש לו עדיין חלק של עמל התורה שלא השיג.

בשב"ק פ' בחוקותי תשמ"ו דיבר כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א על בעל ה"אור החיים" הק' שהפליג כאן בפירושו על הפסוק אם בחוקותי תלכו והארץ לבאר וכתב מ"ב פירושים על מש"כ ברש"י את העניין שתהיו עמלים בתורה. ואמר ע"ז אדמו"ר זצוק"ל שמכיוון שבעל ה"אור החיים" למד את פסוק זה שבו נכתב ציווי זה להיות עמלים בתורה, וממילא ראה מקום לקיים כבר בפסוק זה גופא את עניין זה של עמל התורה, ולכן האריך לבארו במ"ב אופנים.

עוד אמר אז כ"ק רבינו זיע"א לבאר היכן נרמז בפסוק אם בחוקותי תלכו לעניין של עמל התורה.. ואמר בדרך רמז דהנה המקיים את התורה בכל יכולתו ועושה רצון השי"ת יש לו פעמים רבות מניעות וטרדות שונות הבאים בעצת היצר להניאו מזה, ומשום כן צריך הוא ליגיעה ועמל בכדי לקיים התורה, אמנם כשמקיים התורה בקרירות ובלא חשק אין לו את אותם המניעות ועבודתו היא ללא עמל ויגיעה. וממילא י"ל שבעצם הדבר שהאדם רואה שצריך הוא לעמל ויגיעה בכדי לקיים התורה אות היא שהולך בחוקות השי"ת ומקיים את רצונו. וזה הכוונה במש"כ רש"י הא מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, שעי"ז שרואה את הצורך בעמל סימן הוא שמקיים אם בחוקותי תלכו.

בדרך הלימוד

פעם סיפר כ"ק אדמו"ר זצוק"ל על רבו הרב מברסק זצוק"ל שראה אחד שמתעסק והוגה באיזה סוגיא זמן רב מדאי (צו פול געקבעטשט) ואמר לו שלימוד זה נחשב שאינו לומד הגמ' אלא לומד את עצמו. (הער לערנעט נישט דער גמ' הער לערנעט זיך)

ופעם שאלו את רבינו זיע"א פעם מה גדר הזכרון בדברי תורה, ובמה נחשב שזוכר מה שלמד, והשיב כ"ק אדמו"ר זצוק"ל שצריך שיראה בשעה שלומד סוגיא זו בשנית שנראים לו הדברים קרובים ולא כחדשים.

(הרה"ג ר' אברהם זונאבנד שליט"א בית וגן ירושלים)

ופעם שאלו לכ"ק אדמו"ר זצוק"ל האיך צריכים לעשות חזרה על הסוגיות שלמדו, והשיב בזה"ל: א וודאי אז מ'פארשטייט נישט הייסט נישט געלערנט, אבער חזרה איז נישט נאך אמאל לערנען (וודאי שאם אין מבינים אין זה נקרא לימוד אמנם חזרה אינה כמו לימוד הסוגיא מחדש) (נכדו מורינו הרב פנחס נפתלי הכהן שליט"א)

א' מבחורי אנ"ש שאלו מה היא העצה הראויה לבחור לעשות תיקון בימי השוכבי"ם והאם ראוי לו לעסוק בתעניות וכדו', והשיב לו שיראה להתחזק בלימוד התורה בימים אלו ע"י שילמוד יותר שעות וגם יותר בעיון. והוסיף ע"ז שהלימוד בעיון ובעומק הוא תיקון למחשבות וכדו'.

ופעם אמר שגם מי שאין לו את היכולת ללמוד בתורה בהתמדה גדולה בלי שום הפסקה שייך שיתעלה בתורה אם ישקיע את ראשו עמוק בתוך סוגיא עד שכל מחשבתו תהיה תפוסה בזה עי"ז ג"כ שייך להתעלות בתורה.

(הרה"ג ר' ישעי' רפפורט שליט"א)

כ"ק מרן רבינו זיע"א לא היה סובל את אלו שלומדים בהספק גדול בלי שמבינים כראוי את מה שלמדו. ופעם אמר שא' שלומד וגורס מסכתות בע"פ בלי ההבנה הוא בבחינת "חמור נושא ספרים". כמו"כ הקפיד מכל מי שלמד עמו שכל סברא או יסוד שאמרו שיבינו אותם כראוי ולבל יחזרו על זה כקוף בעלמא, ופעם היסב אצלו בסעודת שב"ק א' מבחורי אנ"ש ואדמו"ר זצוק"ל בקשו לומר ד"ת ממה שלמד בישיבה, ואותו

בחור חזר לו על איזה "שטיקל תורה" שלמד אז במס' יבמות, אמנם אדמו"ר צוק"ל הרגיש שאינו מבין כראוי את מה שאומר והתחיל לדחותו בכל מיני שאלות, אותו בחור שלא היה בפיו מענה נתנצל והשיב לו שכך ראה מובא בשם הגאון ר' שמעון שקופ זצ"ל.
ואמר לו כ"ק אדמו"ר צוק"ל בזה"ל: "יא, ר' שמעון האט גוט געזאגט נאר מיר דארפן פאר שטיין וואס ער זאגט".
(ר' שמעון וודאי שאמר טוב אבל אנחנו צריכים להבין את מה שאומר.)

פעם אמר כ"ק אדמו"ר צוק"ל שמדרך העולם שאם לאדם הלומד עלתה לו איזו קושיא טובה או יסוד טוב ולאחמ"כ מצא זאת שכבר הובא בספרים מיצר הוא על כך שאין זה חידוש שלו.
אמנם האמת אינו כן שהרי מה שמתחדש לבד אינו יודע אם זה האמת אמנם כשמוצא שכבר כתוב בספרים סימן שזו סברא אמיתית.

עוד אמר בפעם אחרת שאם מוצאים את הקושיא שכבר כתובה בספרים סימן שלמדו הסוגיא באופן הנכון, אבל אם לא מוצאים בשום ספר שהקשה זאת צריכים לבדוק אולי ישנה טעות בכל מהלך הסוגיא.

(הרה"ג ר' ישעי' רפפורט שליט"א)

(הדברים נכתבו ע"ד הכותב ולא עברו הגהה)

לזכר עולם יהיה צדיק

הוצאות הגליון המוגדל נודבו לזכרו של

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו עטרת ראשינו גאון ישראל

ותפארתו עמוד הענווה והאמת משי"ר כנסת הגדולה

הרה"ק רבי אברהם אביגדור נחום צוק"ל

בן כ"ק אדונינו מורינו ורבינו הרה"ק רבי יעקב יצחק דן מסטריקוב זיע"א הי"ד
עלה לגני מרומים ביום המר אור ליום שלישי לסי' כי תבוא ט"ז אלול תשס"א

זי"ע ועכ"י"א

לזכרון עולם בהיכל ה'

לעי"נ הרה"ח הנכבד רבוק בלז"נ
לכ"ק מרן אדמו"ר צוק"ל
ר' מאיר שלום שטיין ז"ל
בן הרה"ח ר' עבי זצ"ל
מנכבדי אנשי סירידי סטריקוב
נלב"ע ח"י אלול תשס"א
תנצב"ה.
נודב ע"י הרה"ח ר' יעקב דוד וינשורוב
שליט"א בני ברק

לעי"נ הרה"ח הנכבד
ר' יצחק אריה
ליפשיט זצ"ל
בן הרה"ח ר' מנחם זצ"ל
מיקרי וחשובי חסידי סטריקוב בת"א
נלב"ע ביום כ"ב אלול תשנ"ה
תנצב"ה.
נודב ע"י הרה"ח אברהם יצחק הלוי
ליפשיט שליט"א בני ברק

לעי"נ האשה החשובה
מרת שרה לאה
מושקוביץ ע"ה
בת הרה"ח מרדכי עבי זצ"ל
נלב"ע ביום י"ז אלול תשנ"ה
נודב ע"י בנה
הרה"ג ר' מרדכי שמעון
מושקוביץ שליט"א ב"ב

לעי"נ האשה החשובה
מרת חנה שרה
שוכמן ע"ה
בת הרה"ח המפואר
ר' דוד עבי גרליץ זצ"ל
נלב"ע ביום כ"ט סיון תשכ"ג
נודב ע"י בנה הרה"ח ר' חיים
שוכמן שליט"א בני ברק

הוצאות הגליון נודבו עם **ברכת מזל טוב מקרב לב** לידידינו מאוד
נעלה, מסור ונאמן, רב פעלים, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ממשיך בדרך
אבותיו לעזור ולסייע בכל מפעלי חצר הקודש סטריקוב בכלל ולביהמ"ד
דעט"ר אדמו"ר שליט"א בפרט שזכה לעמוד רבות בשנים לימין קדשו של כ"ק
מרן אדמו"ר צוק"ל זיע"א ויבדלחט"א עט"ר אדמו"ר שליט"א

הרה"ח ר' בצלאל ויכלדר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו בהגיע בנו היקר

כמר **אברהם אביגדור נחום** נ"י לעול תורה ומצוות

(שמחת הבד מצוה בעזה"י ביום ראשון י"ט אלול הבעל"ט באולמי ברסלב בני ברק)

יהי רצון שיזכה לרוב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצאי חלציו
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא וכטו"ס אכ"ר

הוצאות הגליון נודבו ע"י

הרה"ח ר' בצלאל ויכלדר שליט"א בני ברק

לרגל השמחה במעונו בהכנס בנו היקר

כמר **אברהם אביגדור נחום** נ"י

לעול תורה ומצוות

יהי ר' שיזכה לנחת רוח דקדושה מכל יוצאי

חלציו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

וכטו"ס אכ"ר